

Elias Hansen, skovløber ved Ribe Plantage

Af Ejvind Sørensen

Lejlighedsvis kan man i Ribe Amts septemberlandskab i en vejkant ved et vandløb møde et arbejdskøretøj henslængt i vejsiden og en campingvogn stående i nærheden. Ingen mennesker at se, og man forledes til at tro, at moderne luksusarbejdere nu ligger og sover til middag.

Nej. Når ingen er at se, er det fordi det handler om arbejdere, som oppe ad vandløbet skærer grøde. Dette hårde, kolde våde arbejde med at rense vandløbene er nødvendigt fordi vandløbene er geografiens pulsårer, der dræner vor jord og holder på en fiskebestand. Sjusker man med oprensningen vil engene igen som i urtiden blive gyngende

grønne livsfarlige og dække over mosebund eller blankt vand.

Sådan var der kommunegartneren fra Varde, der engang fortalte:... »på min vej ud i engene langs Varde Vesterå kom jeg ud på ukendt bund. Da sank jeg pludselig gennem græstæppet ned i blankt vand af en åslyngning. Lykkeligvis, og uden jeg i dag kan forklare det, reddede jeg mig ind på det tørre. I de få sekunder af et menneskeliv en sådan oplevelse tager, jog tankerne gennem mit hoved, at græstæppet vil lukke sig over mig og slette alle spor. Det var dengang almindelig kendt blandt vardensere, at åen hvert år krævede sit offer. Om nogle dage vil man sav-

Skovløberægtesparret Elias og Fredrikke Hansen ca. 1935.
(Foto: Privateje)

ne kommunegartneren. Man vil finde hans bil ude ved åbredden og her af slutte, at åen i år har taget Lindy Bach. Jeg har sørget for, at denne fælde ikke er mere, og på stedet er nu blankt vand, og man holder det åbent. Det sker ikke mere, at vandreren under græstæppet finder blankt vand og åslyngninger.....

Elias Hansen

Elias Hansen, der var kommunalt ansat skovløber ved Ribe Plantage i første halvdel af århundredet og som løste mange ad hoc opgaver for kommunen, fortalte i 1957:

»Kommunefuldmægtigen kom til mig i foråret 1924 for at tale om den årlige slåning af

Det lille nydelige skovløberhus lå lige overfor Puggårdsminde, hvor der nu er parkeringsplads. Det er nedrevet ca. 1968/70 og vil huskes af mange ældre ripensere. Her boede skovløberparret Elias og Frederikke Hansen i første halvdel af dette århundrede. Inden døre herskede Frederikke. Så lidet huset var, undgik familien ikke tysk indkvartering under besættelsen. Her var på loftet indkvarteret to menige soldater.

Disse to, egentlig tjenestekarle fra Mecklenburg, søgte venskabelig kontakt med skovløberfamilien. De længtes efter freden og sneg sig i fritiden i højst umilitærisk beklædning ned fra loftet for at spørge nyt fra engelsk radio. Skolelærerdatteren fra Spandet Frederikke havde lært tysk som barn og glemte aldrig, at hendes far før 1920 blev afskediget fra embedet, fordi han ikke ville tale tysk. Nu mange år senere under fornyet tysk besættelse var hun kold overfor de fremmede og vekslede aldrig et ord med dem. (Foto: Privateje)

grøde i åerne. Det var hårdt vådt og koldt arbejde, når åvandet skvulpede ned i vore vaders, så der var lige meget vand indenfor støvlerne som udenfor.

Fuldmægtigen anede nok min ringe interesse og trængte sig på. Han lokkede med mange penge: 750 kroner, og jeg måtte tage en mand til hjælp. Jeg kunne ikke stå for løftet om de mange penge og slog til.

Jeg fik min nabo til hjælp. Da vi med vore skærpede leer skulle igang, gjorde vi det vistnok en smule forbudte: Vi lukkede for sluserne øst for Ribe, så vandstanden sank, og vi kunne gå i almindelige gummistøvler.

Så kan det nok være, at vi sled, og i løbet af dagen var slåningen til ende. Vi åbnede nu igen sluserne, så vandet fossede og rev den nys afhugne grøde med sig til havs. Sådan gik det.

Betalingen

Nogle uger senere stod kommunefuldmægtigen igen i køkkendøren her i skovhuset for at aflevere de aftalte 750 kroner.

»Hva æ de for æ pææng«, spurgte min kone Frederikke, der også var husets ordfører. Jo, svarede fuldmægtigen, det var da for at slå årets grøde i åerne.

»De er æ ærlige pææng«, sagde Frederikke, »ingen ka tjææn så manne pææng o jen daw«.

Den rådvilde fuldmægtig tøvede, og vendte sig for at gå. Men uset af Frederikke mødte jeg ham op omme bag skovhusets gavl. Jo tak, jeg ville gerne have pengene.

Skovløberparret Elias og Frederikke Hansen boede i et lille skovfogedhus ved Ribe Plantage, hvor der nu er parkeringspladser. Huset blev nedrevet 1968/70.

Elias var i embeds medfør medlem af Ribe Forskønnelsesudvalg, hvorunder alt grønt i kommunen hørte. Familien Elias Hansen havde således pligt til at holde stien fra byen ud til plantagen ren for ukrudt. Forskønnelsesudvalget holdt to årlige møder på Weis's stue, og byens rygtesmede dengang ville vide for ganske vist, at komiteen selv gik pynkede hjem derfra. Det er sikkert lige så sandt som alt andet, som har været i rygtesmedehænder. De anemoner, som nu pryder skovbunden i Ribe Plantage, har Elias i 1925 hentet fra Lolland i en pose. Foruden de grønne områder og åerne påtog Elias sig andre kommunale opgaver efter behov. Der var dengang kun en politibetjent i Ribe, og blev der brug for ekstra halvanden mand eller to indtrådte den granvoksne skovløber.

Elias fortalte, at han så et skib strande oppe ved kanten af Ribe Plantage (vistnok under stormfloden 1911). Det var før diget og Kammerslusen var bygget. Han slog da en metalplade på en træstamme for at mærke stedet, hvortil vandet nåede. Denne plade har jeg set sidde på træstammen 15 meter inde i skoven fra skovkanten ved Farupvejen ca. 1985, efter min hukommelse sad den i ca. 2 meters højde.

Nu er den væk. Nogen i Ribe i dag må vide noget om denne plade.

Den nygifte Elias var under Første Verdenskrig indkaldt til sikringsstyrken i København vistnok i 5 år. Den nygifte soldat savnede familien så meget, at han tog en togrejse hjem bare for en søndag. Hans kone var nu ikke hjemme, hun var på besøg hos sine forældre i Spandet. Den forelskede soldat fik så en løbetur på 12 km til Spandet for at møde hende.

Elias var glad for sine dyr, lige fra julegrisen i stalden til den ene ko på marken. Han havde navn på sin ko og snakkede med den. Da han solgte den til en landmand på egnen, løb den »hjem« igen lige så tit, det lod sig gøre. Endelig en dag kom køberen trækken-de frivilligt med koen og sagde:” Elias, du må hellere få din ko tilbage, den vil ikke bo hos mig.”

Når Elias fældede træer i plantagen, lå hans hund Bob vagt ved trøje, økser og madkasse. Engang glemte Elias både hund og madkasse til næste dag. Hunden, der måske burde have haft navnet Trofast, lå der endnu næste dag på sin post.

Elias' venlighed strakte ikke til rotterne under gulvet. Da denne plage blev for slem fortalte han:«Så anskaffede jeg en rigtig rotte-hund. Den var effektiv og tog hver dag fat,

men lige meget hjalp det. Så lige pludselig en morgen, sagde min nabo, at mine rotter nu var væk. Hvad ved du om det, spurgte jeg. Jo, fortsatte naboen, jeg mødte dem flokkevis på flugt fra dit hus tværs over vejen til Pug-gårdsminde. Ganske rigtig, vi så aldrig en rotte mere i vort hus. Rotter er kendt for klogskab. Gad vide, om der i familien har været flertal for at forlade et hus som vort med så grim en hund??«

Skovløber Elias Hansen blev begravet på Den Gamle Kirkegård i Ribe den 3. juni 1967 i en alder af 80 år.

Ejvind Sørensen, Født 1927. Pens. Viceskoleinspektør, Hasselvænget 15, Tjæreborg. Medforfatter til: "Tvillings-ognene af Geest og Marsk: Sneum og Tjæreborg« 1971-1977, »Om Tjæreborg Skole 1956-1991« (Ikke i boghandel, men er på Tjæreborg skole og Ribe Amtscenral)